

**ФИЛОСОФИЯДАҒЫ
САНА ЖӘНЕ ТАНЫМ
МӘСЕЛЕСІ**

ЖОСПАР:

1. Гносеология таным туралы ілім.
2. Ақиқат: абсолютті және салыстырмалы.
3. Ақиқат, адасушылық, жалған
4. Теория мен практика.
5. Танымның деңгейлері - күнделікті өмірдегі таным процесі және ғылыми таным (әдістері)
6. Сана және оның түрлері (жеке адам санасы - интеллект, қоғамдық сана - менталитет)
7. Сана және тіл

ТАНЫМ МӘСЕЛЕСІ

Таным – бұл сыртқы заттар мен құбылыстардың, олардың қатынастарының адам санасында идеалды образдар жүйесі ретінде бейнелеуінің қайшылыққа толы күрделі процесі.

Кейбір философтар дүниені танып-білу мүмкіндігін мүлде жоққа шығарады, абсолютті ақиқат, заттардың ішкі мәніне таным арқылы жетуді мойындамайды, мұндай позиция **агностицизм** д.а. (Д. Юм, И. Кант)

Жалпы таным процесі – бұл Әлем туралы нақты білім алуға бағытталған адам баласының шығармашылықты іс-әрекеті.

Таным процесі әлеуметтік болмыспен тығыз байланысты: қоғамның ішкі қажеттілігінен және адамдардың мақсатынан, құндылығынан, талаптарынан туындайды.

ТАНЫМ ПРОЦЕСІ

1. Себебі
2. Процесі
3. Мақсаты
4. Нәтижесі

1. Қоршаған ортаны тану (гносеология, агностицизм, скептицизм)
2. Таным тәсілдері (рационализм, сенсуализм, эмпиризм)
3. Ақпарат жинақтау
4. Білім

РАЦИОНАЛДЫ ТАНЫМ

Пайымдау
Қорытынды (Тұжырым)
Түсінік

СЕЗІМДІК ТАНЫМ

Сезіну

Қабылдау

Бейнелеу

ГРУППОВОЕ МЫШЛЕНИЕ

Преодоление

Ирвинг Джейнис разработал 8 практических рекомендаций для преодоления группового мышления:

- Лидер должен поручить каждому члену группы выступать в роли «критического оценщика». Это позволяет каждому члену свободно высказывать возражения и сомнения.
- Лидер не должен выражать личного мнения в процессе поручения задачи группе.
- Лидер должен отсутствовать на большинстве совещаний группы, чтобы избежать избыточного воздействия своего мнения на результат.
- Организации должны создавать несколько независимых групп для работы над одной проблемой.
- Все альтернативы должны быть детально исследованы.
- Каждый член группы должен обсудить идеи группы с авторитетными людьми вне группы.
- Группа должна приглашать внешних экспертов на свои совещания. Членам группы должна быть предоставлена возможность обсуждения имеющихся вопросов с внешними экспертами.
- Как минимум один член группы должен быть назначен «адвокатом дьявола». Эта роль должна передаваться новому члену группы на каждом следующем совещании.

АҚИҚАТ

Салыстырмалы ақиқат	Абсолюттік ақиқат
<ul style="list-style-type: none">➤ Жеке➤ Өзгермелі➤ Сезім деңгейінде табылады (логика)➤ Алуан түрлі	<ul style="list-style-type: none">➤ Әмбебап➤ Өзгермейтін➤ Сезімнен жоғары (уақыт пен кеңістіктен тыс)➤ Біртұтастықты білдіреді

- Ақиқат
- Адасушылық
- Жалған

ТЕОРИЯ МЕН ПРАКТИКА

Теория (гр. *theoria* – пайымдау, анықтау) – белгілі бір құбылыстың, шындықтың заңдылықтары мен байланыстары жайлы жан-жақты, толық мағлұмат беретін тұжырым. Теория өзінің ішкі құрылымы жағынан бір-бірімен логикалық байланыста болатын біртұтас білім жүйесін құрайды. Теорияның мазмұны белгілі бір ұғымдар мен тұжырымдарға негізделіп, арнайы логикалық-методологиялық принциптер мен ережелерге сүйеніп баяндалады. Теория көбінесе болжамдық, тұспалдық сипатқа ие.

Теорияның негізгі төрт құрамдас бөлігін айқындайды:

1. Теорияның теориялық тұрғыдан түсіндірілуге тиісті тәжірибелік нәтижелері мен деректік жиынтығынан тұратын эмпирикалық негізі;
2. Әр алуан жалпы заңдылықтар мен қағидаттардан тұратын теориялық негізі;
3. Белгілі бір логикалық және методологиялық реттегіштер;
4. Дәлелдерден, қорытындылардың жиынтығынан тұратын негізгі теориялық жүйе.

Практика (гр. praktios - іс-әрекет, тәжірибе) - қоғамдық өндірісте табиғатты, қоғамдық қатынастарды өзгертуге бағытталған адамның мақсатты мәнді қызметі тарихи қалыптасқан өмір сүру әрекетінің сезімдік заттық нысаны, адамның дүниеге қатынасы, адамдық болмыстың тәсілі, тәжірибесі

САНА

Өзін адам баласы ретінде қабылдай білуі, яғни өзінің ойын, әрекетін басқара отырып, өз болашағының жүйесін қалыптастыра алады.

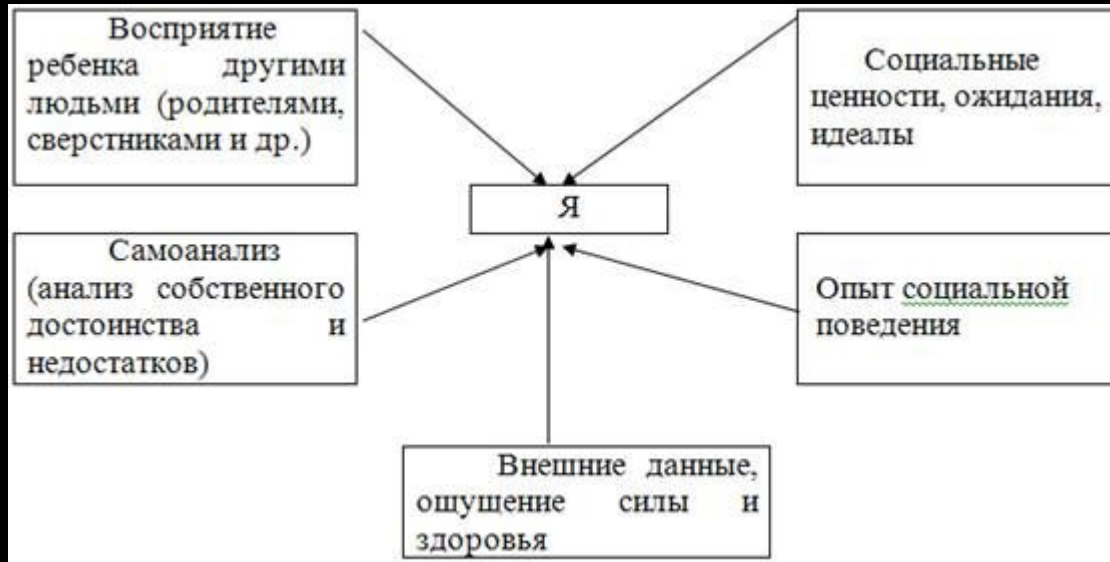
САНАНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

- Интеллект
 - Ерік
- Мотивация
- Эмоция

Кез келген адамның санасында қоршаған әлемнің
(табиғаттың, қоғамның, ғарыштың) келбеті
бейленбейді

Если ты
не научишься
управлять собой,
тобой будут
управлять другие.

Интеллект

Менталитет

САНАНЫҢ НЕГІЗГІ ФОРМАЛАРЫ

Қабылдау

Мағынасын түсіну

Бағалау

Еске түсіру

Қиялдау

Өмірлік тәжірибе

Кейбір студенттер оқу процесі барысында ақпаратты
дұрыс қабылдамайды.

Себебі бар ма?

[http://ispu.ru/files/u2/Kulikova Filosofiya poznaniya.pdf](http://ispu.ru/files/u2/Kulikova_Filosofiya_poznaniya.pdf)

<http://www.grandars.ru/college/filosofiya/nauchnoe-poznanie.html>

[http://www.razlib.ru/filosofija/filosofija osnovnye problemy ponjatija terminy_uchebnoe_posobie/p3.php](http://www.razlib.ru/filosofija/filosofija_osnovnye_problemy_ponjatija_terminy_uchebnoe_posobie/p3.php)

<http://www.greatphilosophy.ru/philgs-603-1.html>

<https://www.vsu.ru/ru/university/structure/communicate/pdf/lang-nat/lang-nat4.pdf>

<https://cyberleninka.ru/article/v/yazyk-i-soznanie-problema-vzaimosvyazi-opyt-analiza-filosofii-yazyka-v-fon-gumboldta>